

Vogelwerkgroep OOST-BRABANT

Natuurpunt, Vereniging voor Natuur en Landschap in Vlaanderen

Secretariaat Vogelwerkgroep: Waaibergstraat 26 / 5, 3300 Tienen.

marcel.jonckers2@telenet.be

☎ 016 81 87 87 of 0497 44 72 33

**Leer onze vogelwereld kennen doorheen het jaar
Bezoek een reeks prachtige natuurgebieden**

Grote Cursus 2013

“Vogels Het Jaar Rond – module 2”

Aanvang: maandag 4 & 11 februari 2013

**CURSUS IN HET PROVINCIEHUIS TE LEUVEN IN EEN SAMENWERKING VAN
BRAKONA MET ONZE VOGELWERKGROEP OOST-BRABANT**

Cursus bestaande uit

- 8 theoretische lessen op maandagavond in het Provinciehuis, Provincieplein 1 te Leuven. Met een 9de les vooraf voor nieuwe instappers.
- 11 uitstappen op zaterdag, waaronder 4 bustochten (Zeeland / Naardermeer Ankeveense Plassen / Flevoland / Oostkantons = 3 keer Nederland), 1 autodagtocht (Belgische Kust), 5 voormiddagtochten (Park van Kessel-Lo, Spicht en Gempe, Webbekoms Broek, Dijlevallei en Hoegaardse akkers) en 1 avondwandeling (Uilentocht Wever Glabbeek)

Deze cursus kost

- 210 euro voor Natuurpunt-leden die reeds een abonnement namen op Ons Vogelblad voor 2013;
- 222 euro voor Natuurpunt-leden die nog geen abonnement namen op Ons Vogelblad voor 2013 (dus met dit abonnement inbegrepen);
- 246 euro voor niet-leden van Natuurpunt (hierin ook dit lidmaatschap inbegrepen).

Indien 2 personen van hetzelfde gezin inschrijven is de tweede altijd aan 210 euro. Hierin zijn begrepen: de lessen, 4 busreizen en de uitgebreide syllabus bij de theoretische lessen.

Te storten op rek. IBAN: BE24 3300 1135 7138 – BIC: BBRU BE BB van NP Vogelwerkgroep Oost-Brabant. Duidelijk vermelden: “naam cursist + Vogels Jaar Rond Leuven”.

Inlichtingen bij Marcel Jonckers, 016 81 87 87, bij afw.: Peter Collaerts of Jan Wellekens. Zie ook onze website: www.vogelwerkgroep-oost-brabant.be. Dit is dus een tweede module aansluitend op de cursus van 2012, maar kan ook afzonderlijk gevolgd worden.

PLANNING VOGELCURSUS 2013

THEORETISCHE LESSEN

Maandag 4 februari 2013: “Introductie tot het vogelkijken”

Dit is de extra-les voor de nieuwe cursisten.

Welke determinatiegidsen gebruiken? Welke verrekijkers? Hoe vogels determineren? Waar kijken? Websites, netwerken, onderzoeksprojecten.

Lesgevers: Peter Collaerts, Toon Roels en Marcel Jonckers.

Maandag 11 februari 2013: “Uilen”

Deze les wordt gegeven door de provinciale coördinator van de Kerkuilenwerkgroep Vlaanderen. We maken uitvoerig kennis met alle in ons land voorkomende uilensoorten: 4 in Vlaanderen broedende soorten, 2 uit de Ardennen, 1 geregelde wintergast en een dwaalgast.

Lesgever: Philippe Smets.

Maandag 18 maart 2013: “Voortplanting, van balts tot ei”

Vogels leveren heel wat inspanningen om zich voort te kunnen planten. Ze moeten een territorium veroveren, een partner lokken en aan zich binden met baltsen en zingen, nesten in heel diverse types bouwen, eitjes leggen, broeden, en dan hun jongen wereldwijd maken.

Lesgever: Marcel Jonckers.

Maandag 22 april 2013: “Zangvogels Zomergasten”

In deze les komt een selectie aan bod uit de grote groep van de zangvogels. De aandacht gaat hierbij naar die soorten die ons land in de zomer aandoen, sommige als doortrekker, maar gelukkig ook veel soorten om bij ons te broeden. Naast herkenning en ecologie geven we in deze les veel aandacht aan de geluiden van de vogels.

Lesgever: Peter Collaerts.

Maandag 13 mei 2013: “Steltlopers 1 - Herkenning”

De steltlopers vormen een grote groep waaronder een aantal moeilijk te determineren soorten. We leren ze eerst in te delen in een aantal groepen, vaak te onderscheiden op basis van gedragingen, maar ook op uiterlijke kenmerken die vaak verband houden met de levenswijze. Nadien volgt de determinatie. Tevens krijgen we tips over verspreiding en waarnemingsmogelijkheden.

Lesgever: Peter Collaerts.

Maandag 10 juni 2013: “Steltlopers 2 - Ecologie”

In deze les wordt de klemtoon gelegd op de levenswijze, het trekgedrag, de voeding en het voortplantingsritueel. Belangrijk zijn ook de broedkansen en de mogelijke maatregelen om het voortplantingssucces te verhogen, het instellen van reservaten, beheermaatregelen en overeenkomsten met landbouwers.

Lesgever: Jan Wellekens.

Maandag 16 september 2013: “Kustvogels Meeuwen en Sterns”

In deze les worden een aantal kustbewonende soorten bestudeerd. Het betreft dan voornamelijk de moeilijke, maar boeiende groepen van meeuwen en sterns, maar ook soorten als Zeekoet, Alk en Jan-van-gent. Er wordt hierbij veelvuldig gebruik gemaakt van videofragmenten.

Lesgever: Koen Leysen, educatief medewerker bij Natuurpunt.

Maandag 14 oktober 2013: “Europese Roofvogels”

In module 1 kwamen onze inlands broedende roofvogels aan bod. In deze les gaat de aandacht naar die roofvogels die we bij ons kunnen ontmoeten als wintergast, zwerfvogel, dwaalgast ... of die we elders in Europa kunnen ontmoeten tijdens vakanties of gerichte vogelreizen.

Lesgever: Jan Wellekens.

Maandag 4 november 2013: “Vogels van het agrarische landschap”

In deze afsluitende les gaat de aandacht naar die vogelsoorten die in het Vlaamse agrarische landschap thuis horen en vaak sterk bedreigd zijn.

We leren ze niet alleen herkennen, maar vernemen alles over hun noden, bedreigingen en de mogelijke maatregelen voor hun behoud.

Het gaat dan over zangvogels als de Geel- en Grauwe Gors, Ringmus, Kneu, Gele Kwikstaart... maar ook over soorten als Patrijs en Grauwe Kiekendief. Pessimisme, maar ook veel hoop steunend op de positieve ervaringen van de laatste jaren.

Lesgever: Robin Guelinckx.

☒ Deze lessen zullen telkens aanvangen om 19.30 u. stipt en duren tot omstreeks 22.30 u. Er wordt gebruik gemaakt van PowerPoint-presentaties, dia's, film- en geluidsfragmenten.

PRAKTIJKLESSEN

De praktijklessen / uitstappen van deze cursus gaan door op volgende data. Ze zijn voorbehouden aan de cursisten en de cursusbegeleiders. Enkel de busreizen zijn toegankelijk voor niet-cursisten. Details over deze praktijklessen worden medegedeeld aan de inschrijvers.

Voor de meeste uitstappen wordt er zowel afgesproken te Leuven als ter plaatse. We vragen om maximaal kostendelend de verplaatsingen te maken.

CURSUSUITSTAPPEN 2013

Zaterdag 23 februari: Provinciaal Park van Kessel-Lo (voormiddag)

Tijdens deze eerste les leren we de verrekijker gebruiken en maken we kennis met een eerste reeks van vogels. We trekken naar dit provinciaal domein waar de vogels de mensen wat meer gewoon en dus rustiger zijn. We kunnen er meerdere soorten watervogels goed observeren. De omliggende dreven en bosfragmenten geven dan weer wat kans op de gewone zangvogeltjes als diverse mezen, Boomkruiper, Goudhaantje, Merel, Roodborst, Vink, Heggenmus, Boomklever en spechten. En misschien zijn er nog een paar echte wintergasten zoals Keep en Sijs.

Afspraak: Provinciaal Domein te Kessel-Lo, op de parking zuid langs de Beemdenstraat om 9 u. Einde omstreeks 11.45 u.

Zaterdag 16 maart: Uilenwandeling te Wever (avondwandeling)

We maken een avondwandeling o.l.v. Peter Collaerts door een kleinschalig landschap met afwisseling van akkers, weiden, houtkanten, boomgaarden en bosfragmenten. In dit gebied huizen 4 uilensoorten. Deze zijn vroeg in het jaar erg actief en met wat geluk kunnen we ze alle vier observeren.

Afspraak: Parking Bodart te Leuven om 18 u. of ter plaatse kerk van Wever (deelgemeente van Glabbeek) in de Solveldstraat om 18.30 u. We beëindigen onze wandeling omstreeks 22 u.

Steenuil, foto Philippe Smets

Zaterdag 30 maart: De Spicht en de Gempvijvers (voormiddag)

O.l.v. Niels Ryckeboer verkennen we de omgeving van de Gempe en in het Spicht. Onderweg pikken we nog onze late wintergasten, vroege zomergasten en onze blijvers mee.

In maart is aan de Gempe gewoonlijk het breedste palet eenden waar te nemen. De Wilde Eenden zwemmen al koppelgewijs op zoek naar geschikte nestplaatsen. Op de vijvers baltsen de Futen al en hinniken de Dodaarzen.

Krakeenden, Tafeleenden, Kuifeenden, Wintertalingen, Aalscholvers en Blauwe

Reigers tonen zich in hun beste kleedje en met een beetje geluk zwemt er ook een paartje Slobeenden, Pijlstaarten of Zomertalingen rond.

In de Spicht, een reservaat van 22 ha in het brongebied van de Molenbeek met rietland, kwelhooiland en loofbos, roepen de Waterrallen in maart om ter luidst met hier en daar een Waterhoen of Meerkoet ertussen en er bovenop het gescheld van de Cetti's Zanger en het gezang van de Rietgors Trek zeker je laarzen aan.

Afspraak: in de Gempestraat nabij de Gempemolen te St.-Joris-Winge om 7.30 u.
Einde omstreeks 11.30 u.

Zaterdag 27 april: Webbekoms Broek te Diest (voormiddag)

Het Webbekomsbroek is één van onze mooiste natuurgebieden. Het is meer dan 200 ha groot en wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Waterberging op piekmomenten is hier een belangrijke taak, maar de natuur profiteert van dit statuut. We wandelen over dijken met mooie uitzichten, langs vijvers en plassen, langs bospaden, ruigten en rietkragen. Heel wat vogelsoorten broeden in dit gebied. We zien en horen heel wat zangvogeltjes, maar zeker ook enkele water- en roofvogels. Ondertussen zijn de meeste zomervogels terug en maken we dus kans op Zwartkop, Tuinfluiter, Grasmus, Kleine Karekiet, Sprinkhaanzanger en misschien horen we zelfs de Nachtegaal, want hier waren vorig jaar 5 zangposten.

Afspraak: parking Bodart te Leuven om 8 u. of parking van het Bezoekerscentrum Webbekomsbroek, Omer Vanaudenhovelaan 48 (vroeger Leopoldvest geheten) te Diest om 8.30 u. (op kleine ring, een paar 100 m noordelijker dan de windmolen).
Einde omstreeks 11.45 u.

Kleine Karekiet, foto Peter Collaerts

Zaterdag 4 mei: De Doode Bemde in de Dijlevallei (voormiddag)

Een achttal kilometer ten zuiden van Leuven, ergens tussen Korbeek-Dijle, Oud-Heverlee en St.-Joris-Weert, ligt het natuurgebied de Doode Bemde.

In 1980 hebben de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw en Natuurpunt vzw de handen in elkaar geslagen. Sindsdien wordt hier een prachtig natuurgebied uitgebouwd van nu al 245 ha.. Dottergraslanden, elzenbroekbos, rivieroeveren en rietzones wisselen elkaar af. De Dijle bezit hier nog natuurlijke meanders en mag geregeld buiten haar oevers treden. Dit zorgt samen voor een grote biodiversiteit van zeldzame planten. De graslanden kleuren van de talloze Grote Ratelaars, de Koekoeks- en Pinksterbloemen. De Bever heeft er zijn rentree gemaakt. Hier broeden 87 soorten vogels waaronder Waterral, Roerdomp, IJsvogel, Blauwborst en Porseleinhoen. Een kijkhut geeft zicht op de vijvers met hun verschillende soorten watervogels. Laarzen zijn aan te raden en zeker bij nat weer.

Afspraak: parking Bodart te Leuven om 8 u. of ter plaatse bij het kasteel van Neerijse, Lindenhof en Elsenlaan om 8.30 u. Einde omstreeks 11.45 u.

Zaterdag 25 mei: Zeeland (bustocht)

Met de bus gaat het naar het Nederlandse Deltagebied. We bezoeken een aantal markante plaatsen rondom de Oosterschelde waar veel watervogels en vooral ook steltlopers voorkomen. Hier zijn op dit ogenblik talloze steltlopers uit het hoge noorden aanwezig die hier nog bijtanken voor ze weer naar de broedplaatsen trekken. Vrijwel alle soorten uit de vogelgids kunnen hier gespot worden. Natuurlijk broeden in deze natuurgebieden ook heel wat soorten, waaronder Grutto, Wulp, Tureluur, Kluut,

Kievit ... Bovendien de steltlopers zullen er ook wel een hele resem andere vogels in onze kijkers defileren: zangvogels, meeuwen, eenden en ganzen. En wellicht zien we ook een paar zeehonden. Zeeland zorgt altijd voor een geslaagde tocht.

Vertrek: Rotselaar, carpoolparking bij rondpunt Aarschotsesteenweg/Steenweg op Holsbeek om 6.40 u. – Tienen, parking Aarschotsepoort bij de kleine ring (stadszijde) om 6.30 u. (van hier met auto's tot Leuven) – Leuven, parking Bodart om 7 u.

Terug omstreeks 21 u.

Niet-cursisten kunnen (zo ver er plaatsen zijn) ook mee mits vooraf storten van 25 euro op rekening IBAN BE72 3300 1162 6516 van de Vogelwerkgroep met vermelding "Zeeland + gekozen opstapplaats". Graag vóór 10 mei. Cursisten gratis!

Zaterdag 15 juni: Naardermeer en Ankeveense Plassen (bustocht)

In de voormiddag bezoek o.l.v. Nederlandse gidsen van onze zustervereniging Natuurmonumenten aan het Naardermeer met boottocht over het meer. Bezoek aan de schuilhut in de Aalscholverkolonie met de vogelnesten héél dichtbij.

In de namiddag o.l.v. gids wandeling en boottocht door de Ankeveense Plassen met Nederlands grootste kolonies Purperreiger en Zwarte Stern. Hier broeden ook Sprinkhaanzanger, Snor, Kleine en Grote Karekiet, Rietzanger, Boomvalk, Visdiefje, Grutto en Scholekster ... Unieke flora.

Vertrek: Rotselaar, carpoolparking bij rondpunt Aarschotsesteenweg/Steenweg op Holsbeek om 5.45 u. – Leuven parking Bodart om 6 u. Tienen, parking Aarschotsepoort bij de kleine ring zijde stad om 5.30 u. (met wagens tot Leuven).

Niet-cursisten kunnen (zo ver er plaatsen zijn) ook mee mits vooraf storten van 32 euro op rekening IBAN BE72 3300 1162 6516 van de Vogelwerkgroep met vermelding "Naarden + gekozen opstapplaats". Graag vóór 25 mei. Met die boottochten is het een wat duurdere uitstap, maar het is het zeker waard. Cursisten gratis! Terug omstreeks 21.30 u.

Zaterdag 31 augustus: Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen in Flevoland (bustocht)

In dit wellicht meest complete ecosysteem van West-Europa huizen de grootste Aalscholverkolonies van West-Europa, maar ook meer dan 150 paartjes Kleine en Grote Zilverreiger, 1000 paar Baardmannetjes, zeldzaamheden als Buidelmees,

Roodmus en Raaf. 1800 Edelherten, 800 Konikpaarden en 800 Heckrunderen leven in volledige vrijheid en zorgen voor begrazing.

Tienduizenden Grauwe Ganzen komen er ruien. Er zijn zeven wandelpaden en diverse kijkhutten. Ter herinnering: bij een vorig bezoek (17-09-2011) zagen wij hier de eerste Eleonora's Valk voor de Benelux! Andere soorten die we konden waarnemen in deze periode van het jaar: Lepelaar, Rosse Stekelstaart, Zomertaling, Zeearend, Visarend, Havik, Paapje – of tijdens een ander bezoek – Grauwe Franjepoot, Porseleinhoen, Waterral, Roerdomp, Zwarte Stern en Reuzenstern. Wat wordt het dit jaar?

Vertrek: Rotselaar, parking bij rondpunt Aarschotsesteenweg/Steenweg op Holsbeek om 6.20 u, Leuven, parking Bodart 6.45 u. Tienen, parking Aarschotsepoort bij de kleine ring zijde stad om 6.10 u. (Vanuit Tienen met wagens tot Leuven). Terug omstreeks 21.00 u.

Op deze busreis mogen niet-cursisten mee mits betaling van 25 euro op rekening van de Vogelwerkgroep met vermelding "Flevoland + gekozen opstapplaats". IBAN BE72 3300 1162 6516. Graag vóór 10 augustus. Cursisten gratis!

Zaterdag 28 september: Kust: Oostende – Heist – Zwin (autodagtocht)

Dit programma wordt mogelijk aangepast aan de omstandigheden van de dag: al of niet zeetrek, aanwezige zeldzame soorten e.d.

We bezoeken eerst de haven te Oostende. Hier is het interessant meeuwen kijken.

Soms vind je er een Grote Burgemeester. Daarna zoeken we de Spuikom af.

Geregeld verblijven hier zeldzame soorten. Dan maken we een stop bij de Baai van Heist, een recent reservaat vlak bij de voorhaven van Zeebrugge dat ook weer verrassingen kan bieden. Tenslotte trekken we naar het Zwin voor een flinke wandeling in de Zwinvlakte. Heel wat soorten gewaarborgd. We zoeken er o.a. naar Frater, Strandleeuwerik ..., maar er vertoeven altijd ook heel wat steltlopers, futen, ganzen en eenden.

Vertrek: Bekkevoort, carpoolparking bij de oprit van de snelweg om 6.15 u. – Tienen, parking Aarschotsepoort bij de kleine ring om 6.30 u. Samenkomst te Leuven, parking Bodart om 7 u. – Terug omstreeks 20.30 u.

Zaterdag 19 oktober: Oostkantons (bustocht)

Tijd voor een paar mooie wandelingen in Duitstalig België en dit o.l.v. André Roelants telkens met een ander eindpunt waar de bus ons weer komt oppikken.. Voor de voormiddag voorzien we een wandeling in de buurt van de Baraque Michel doorheen de Fagne de Polleur. We volgen de de vallei van de Polleurbeek, een asymmetrische vallei gevormd in de ijstijden. We wandelen doorheen venen en langs bosranden.

Tijdens de middag verpozen we weer even in de Baraque Michel om dan na de middag wat oostelijker te rijden tot kort bij de Duitse grens. We wandelen dan vanuit het Brackvenn naar het Allgemeines Venn. We volgen de oevers van de Getzbach en dalen zo van het plateaus af om te eindigen bij Ternell waar de bus ons weer oppikt.

Vertrek: Rotselaar, parking bij rondpunt Aarschotsesteenweg/Steenweg op Holsbeek om 6.40 u, Leuven, parking Bodart 7 u. Tienen, carpoolparking bij de E40 (uitrit

Tienen/Hoegaarden) om 7.20 u. Terug omstreeks 20 u.

Een aantal niet-cursisten kunnen mee mits betaling van 25 euro op rekening van de Vogelwerkgroep met vermelding "Oostkantons + gekozen opstapplaats". IBAN BE72 3300 1162 6516. Graag vóór 8 oktober. Cursisten gratis!

Zaterdag 23 november: Hoegaardse holle wegen en akkerreservaten (voormiddag)

Hoegaarden is gekend voor zijn mooie plateaus, holle wegen, maar ook enkele schitterende beekvalleien. Hier heeft Natuurpunt ook geschiedenis gemaakt met een tiental akkerreservaatjes in beheer die speciaal worden ingericht voor de gorzen. Graan wordt ingezaaid met een tweeslagstelsel en blijft staan als wintervoer. Op deze akkertjes verblijven soms een paar honderd Geel- en Grauwe Gorzen, tientallen Ringmussen en allerlei vinken. Op de plateaus vinden we misschien nog Rietgors en Veldleeuwerik. In de regio vertoeven meestal ook wat roofvogels o.a. kiekendieven. Vertrek: Leuven, Parking Bodart om 8.30 u. of kerk van Hoegaarden (Gemeenteplein) om 9 u. Einde omstreeks 12 u. Nadien is er als afsluiter van deze cursus gelegenheid tot een etentje in het Kouterhof, streekrestaurant bij de brouwerij. Hierover maken we afspraken in de laatste "binnenles".

Opgelet!

Op de vier busreizen kunnen een beperkt aantal niet-cursisten mee mits betaling van 25 euro (uitz. 32 euro voor tocht naar Naarden), vooraf te storten op rekening van de Vogelwerkgroep 330-0116265-16 of IBAN: BE72 3300 1162 6516 en BIC: BBRUBEBB met vermelding van het reisdoel + de opstapplaats. De busreizen zijn gratis voor de cursisten van deze grote cursus.

Voorde andere uitstappen maken we carpoolend gebruik van eigen wagens.

Meenemen: laarzen, kijkers, vogelgidsen en picknick voor dagtochten.

Opmerking: Om een vogelcursus te volgen is het wenselijk over een verrekijker en een vogelgids te kunnen beschikken. Best is hiervoor gebruik te maken van een vogelgids met tekeningen, niet met foto's. Op dit ogenblik zijn er verschillende goede gidsen op de markt.

Zoekt u naar een zeer complete gids dan raden wij u deze aan: de "ANWB Vogelgids van Europa", schrijver Killian Mullarney e.a.

Wilt u een bescheidener gids dan zijn de "Easy Vogelgids van heel Europa" of "De Nieuwe Tirion natuurgids Vogels" aan te raden. Kostprijs ongeveer 17 euro.

De eerstgenoemde gids kan de VWG meestal met een korting van een 4-tal euro bezorgen. In dat geval te bestellen bij de eerste les of vooraf.

Als u natuurlijk al over een gids beschikt, is het onnodig een nieuwe aan te schaffen!! Voorzie laarzen voor de uitstappen en/of stevige stapschoenen.

INFO CURSUS

Marcel Jonckers ☎ 0497 44 72 33

marcel.jonckers2@telenet.be

Peter Collaerts ☎ 0477 37 04 50

peter.collaerts@scarlet.be

Jan Wellekens ☎ 0479 79 93 67

Luc Cieters ☎ 0494 916 862